

МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ПЛОВДИВ
ФАКУЛТЕТ „ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ“
ЦЕНТЪР ЗА ДИСТАНЦИОННО ОБУЧЕНИЕ

Лекция № 3

**СОМАТИЧНИ ПОКАЗАТЕЛИ –
ТЕЛЕСНА ТЕМПЕРАТУРА,
ДИШАНЕ**

доц. Макрета Драганова

Защо трябва студентите от специалност „Социални дейности в здравеопазването“ да придобиват тези компетенции, при положение, че те нямат връзка с преките им задължения и отговорности?

Защото.....

- Жизнените показатели са важни при оказване на здравни грижи
- Чрез тези компетенции се разширява персоналната медицинска култура и понятиен апарат на всеки студент.....
- Социалният работник, трябва да е наясно какво е състоянието на пациента/клиента
- Завършващите медицинско образование трябва са в състояние да разчитат документацията, използвана в лечебните заведения при необходимост!

Въпроси за беседа

- От какво се обуславя телесната температура?
 - Какво представлява терморегулацията?
- Обяснете разликата между топлообразуването и топлоотделянето!

Базови понятия

- **Терморегулация** – регулацията, равновесието на топлообразуване и топлоотделяне с цел поддържане на телесната температура.
- **Топлообразуване** – химичен процес
- **Топлоотдаване** – физичен процес

Базови понятия

- Референтни/нормални стойности – 36° – 37°C .
- Хипотермия – температурно състояние под нормалните стойности
- Хипертермия, фебрилитет – температурно състояние над нормата

Трескави състояния

- 37° – $37,5^{\circ}$ – субфебрилна температура;
- $37,5^{\circ}$ – 38° – умерено фебрилна;
- 38° – 41° – високо фебрилна;
- Над 41° – хиперпиретично състояние!

Любопитни факти от книгата “Рекордите на Гинес”

- Най-високата температура – в болница в Атланта на 10 юли 1980г. Постъпва 52-годишен пациент с топлинен удар с $T = 46,5$ С. Пациентът е бил изписан от болницата след 24 дни.
- Най-ниската температура – 2-годишната Карла от Канада на 23 февруари 1994 г. след шестчасов престой на студа при минус 22 С, е имала ректална температура – 14,2 С.

Критично и литично спадане на температура

2-190 (130)

ТЕМПЕРАТУРЕН ЛИСТ					Име													
Стая №		Легло №			Възраст								Шифър					
Ден на боледуването					Дата													
Диета					1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 1 2 3 4 5 6 7													
Наблюдявани показатели	PR	Д	П	Т														
	200	70	160	41														
	175	60	140	40														
	150	50	120	39														
	125	40	100	38														
	100	30	80	37														
	75	20	60	36														
50	10	40	35															
Диуреза																		
Дефекация																		
Наблюдения в изпитанието им	а) ЛИТИЧНО СПАДАНЕ НА ТЕМПЕРАТУРА					б) КРИТИЧНО СПАДАНЕ НА ТЕМПЕРАТУРА												

Следва дискусия ОТНОСНО:.....

- Къде се измерва телесната температура?
- Колко често се измерва в лечебните заведения?
- Кои са необходимите принадлежности за измерване на телесна температура?
- Какви начини за регистрация на телесната температура познавате?

Места за измерване на тел. температура

- 1. Аксилярна ямка
- 2. Ингвинална гънка
- 3. Устна кухина
- 4. Ректум

- В допълнение - Ухо, чело, от разстояние.....

Необходими принадлежности

- Табличка, застлана с лигнин
- Термометър???????????????? Какъв????
- Спирт
- Памучни тампони
- Нарязан лигнин
- Вазелин
- Син химикал
- Температурен лист

Внимание!

- У нас от 2009 г. е забранено използването на живачни термометри, поради което отсъстват от търговската мрежа.
- Предлагат се различни алтернативни термометри:
 - електронни;
 - спиртни/галистанови и др.

Внимание!

- Температурата, измерена в кухините е с 0,5 по-висока от температурата, измерена в гънките!
- Повишаването на тел. температура с 1° води до ускоряване на пулса с 10у/мин и учестено дишане!

Алгоритъм на поведение

- Болният се поставя в подходящо положение – седнало или легнало
- Подсушава се мястото на измерване
- Дезинфекцира се термометъра
- Поставя се термометъра в най-дълбоката част на аксиларната ямка
- Притиска се ръката до тялото
- Информира се пациента за времето на измерване
- Регистриране в документацията

Грешки при измерване на температура

- - използване на непочистено и затоплено място;
- - недобро притискане на термометъра;
- - симулация на пациента;
- - измерване с един и същ термометър на двама болни;
- - неспазване времетраенето за измерване на температурата според вида на термометъра

Регистриране на телесна температура

- Начини за регистриране – цифрово и графично!
- В лечебните заведения температурата се измерва ДВА ПЪТИ – сутрин и вечер!
- Температурата се регистрира в температурния лист с непрекъснатата линия, със син химикал.

Инструкции за работа с температурен лист

1. Задължително се изписват трите имена на пациента/клиента.
2. Стриктно се попълва паспортната част на документа.
3. За всеки жизнен показател едно малко квадратче има различна стойност.
4. Първо стойностите се обозначават с точки на пресечни линии, след което се свързват.

Нормално темп.състояние между 36 С до 37 С

2-190 (130)

ТЕМПЕРАТУРЕН ЛИСТ					Име																						
Стая №		Легло №			Възраст											Шифър											
Ден на боледуването					1											2											
Диета					3											4											
Наблюдения по време	RR	Д	П	Т																							
	200	70	160	41																							
	175	60	140	40																							
	150	50	120	39																							
	125	40	100	38																							
	100	30	80	37																							
	75	20	60	36																							
50	10	40	35																								
Диуреза																											
Дефекация																											
Изчисления и изчисленията на					НОРМАЛНО ТЕМПЕРАТУРНО СЪСТОЯНИЕ ОТ 36°-37°С																						

- ДИШАНЕ

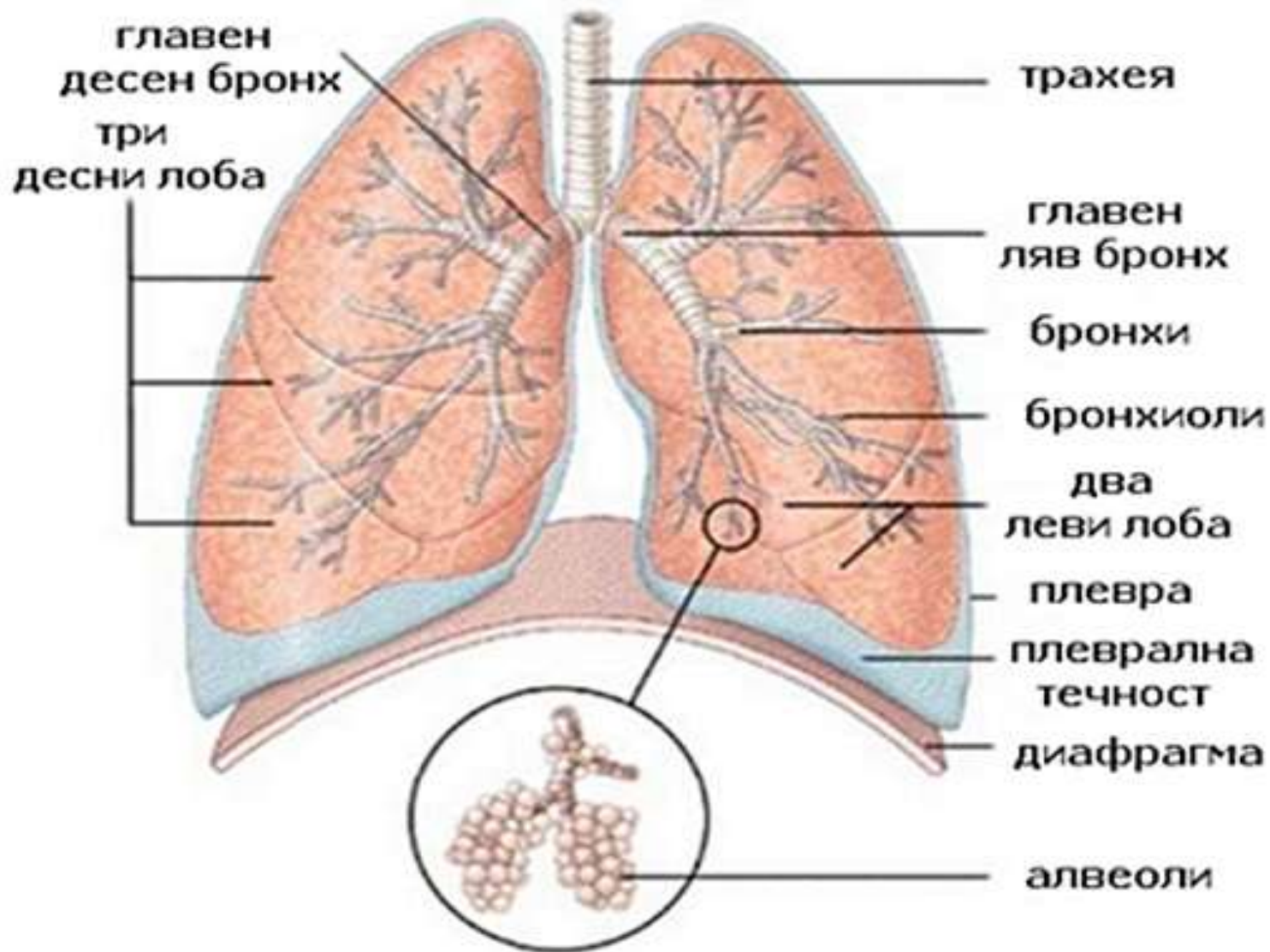
Знаете ли, че.....

- 40 дни – без храна;
- 5 дни – без вода;
- **4 мин. – без дишане.....**

Базови понятия

- **Определение** – Дишането е сложен процес на обмяна на газовете между човека и околната среда.
- **Алвеоли** – мястото на извършване на газообмена
- **Качества на дишането** – тип, честота, ритъм и дълбочина
- **Тип** – гръден, коремен и смесен

Устройство на белите дробове

Базови понятия

- Референтни стойности:
 - Възрастни – 15 – 20 дих.екс. /мин.
 - Новородени – 45 – 60 дих. екс./ мин.
- Тахипнея – учестено дишане
- Брадипнея – забавено дишане
- Диспнея – задух
- Апнея – паузи в дишането
- Асфиксия – пълно спиране на дихателния процес

Ритъм на дишането

Нормален ритъм
Вдишване → издишване

Ритъм "Чейн Стокс"
дишане → апнея → повърхностно дишане → дълбоко дишане →
повърхностно дишане → апнея

Ритъм на Био
дишания, дишания → апнея

Ритъм на Кусмаул
дълбоки шумни дишания

Необходимими принадлежности за изследване на дишането

- Син химикал
- Часовник
- Документация за регистриране
- Стетоскоп (слушалка) – при деца

- Измерва се 1-2 пъти дневно, може и по-често по назначение!

Внимание!

- Дишането е единственият жизнен показател, който може да контролираме!
- Дишането е единственият показател, който се изследва единствено в легнало положение!

Алгоритъм на поведението

1. Подготовка на необходимите принадлежности
2. Подготовка на пациента – легнало положение
3. Постава се ръката на пациента на корема или гърдите
4. Отброяват се дихателните екскурзии за 1 минута, като придържаме ръката на пациента в областта на китката
5. Регистрират се стойностите в съответната документация – цифрово или графично

Внимание!

- Изследването се извършва при спазване на правилата за асептика и антисептика.
- Дихателните движения се изследват за една минута.
- Пациентът не се информира за изследването, за да не провокира промяна на дишането.

Благодаря за вниманието!